

II

*(Meddelanden)*MEDDELANDEN FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER
OCH ORGAN

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

COVID-19

Riktlinjer för gränsförvaltningsåtgärder för att skydda folkhälsan och säkerställa tillgången på varor och viktiga tjänster

(2020/C 86 I/01)

Coronaviruskrisen har visat på utmaningen i att skydda befolkningens hälsa samtidigt som man undviker störningar i den fria rörligheten för personer och tillhandahållandet av varor och viktiga tjänster i hela Europa. Genomförandet av unionens politik när det gäller kontroll av personer och varor bör styras av principen om solidaritet mellan medlemsstaterna.

För att förebygga bristsituationer och undvika att de sociala och ekonomiska svårigheter som alla europeiska länder drabbats av förvärras ytterligare, är det viktigt att upprätthålla den inre marknadens funktion. Medlemsstaterna bör därför inte vidta åtgärder som äventyrar integriteten hos den inre marknaden för varor, särskilt inte när det gäller leveranskedjor, eller tillämpa någon typ av otillbörliga metoder.

Medlemsstaterna måste alltid ta emot sina egna medborgare och invånare samt underlätta transitering för andra EU-medborgare och personer som är bosatta i EU och som återvänder hem.

När det gäller åtgärder för gränsförvaltning är samordning på EU-nivå av avgörande betydelse.

I dessa riktlinjer fastställs därför principer för en integrerad strategi för effektiv gränsförvaltning i syfte att skydda folkhälsan samtidigt som den inre marknadens integritet bevaras.

I. Transport av varor och tjänster

1. Transport- och mobilitetssektorn är nödvändig för att säkerställa ekonomisk kontinuitet. Kollektiva och samordnade åtgärder är nödvändiga. Akuttransporter bör prioriteras i transportsystemet (t.ex. via "gröna körfält").
2. Kontrollåtgärderna bör inte undergräva kontinuiteten i den ekonomiska verksamheten och bör bevara leveranskedjornas funktion. Obehindrad transport av varor är avgörande för att upprätthålla tillgången på varor, i synnerhet viktiga varor som livsmedel, inbegripet boskap, nödvändig medicinsk utrustning och skyddsutrustning samt läkemedel. Mer allmänt bör sådana åtgärder inte orsaka allvarliga störningar av leveranskedjorna eller av viktiga tjänster av allmänt intresse, nationella ekonomier eller EU:s ekonomi som helhet.
3. Yrkesmässiga resor för att säkerställa transport av varor och tjänster bör möjliggöras. I detta sammanhang är underlättande av säker rörlighet för transportarbetare, inklusive lastbilschaufförer, lokförare, piloter och flygande personal, över de inre och yttre gränserna en nyckelfaktor för att säkerställa tillräcklig rörlighet för varor och nödvändig personal.

4. När medlemsstaterna inför begränsningar för transport av varor och passagerare av folkhälsoskäl bör detta ske endast om begränsningarna är
 - a. transparenta, dvs. bygger på offentliga uttalanden/handlingar,
 - b. vederbörligen motiverade, dvs. skälen och kopplingen till covid-19 måste framgå och motiveringarna måste vara vetenskapligt baserade och stödjas av rekommendationer från Världshälsoorganisationen (WHO) och Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC),
 - c. proportionerliga, dvs. inte går längre än vad som är absolut nödvändigt,
 - d. relevanta och specifika för transportsättet, dvs. begränsningar för ett visst transportsätt måste vara anpassade till detta, och
 - e. icke-diskriminerande.
5. Alla eventuella planerade transportrelaterade begränsningar bör anmälas till kommissionen och till alla övriga medlemsstater i god tid och under alla omständigheter innan de genomförs, utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda regler som gäller för nödgärder inom luftfartssektorn.

II. Leverans av varor

6. Medlemsstaterna bör bevara den fria rörligheten för alla varor. Åtgärderna bör särskilt garantera leveranskedjan för viktiga produkter som läkemedel, medicinsk utrustning samt viktiga och lättfördärliga livsmedel och boskap. Det bör inte införas några begränsningar för rörligheten för varor på den inre marknaden, särskilt inte för t.ex. viktiga, hälsorelaterade och lättfördärliga varor, i synnerhet livsmedel, såvida det inte är vederbörligen motiverat. Medlemsstaterna bör utse prioriterade körfält för godstransporter (t.ex. "gröna körfält") och överväga att avskaffa befintliga helgföbud.
7. Inga ytterligare certifieringar bör införas för varor som lagligen cirkulerar på EU:s inre marknad. Det bör noteras att det enligt Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet inte finns några belägg för att livsmedel är en källa till eller ett överföringssätt för covid-19 ⁽¹⁾.
8. Transportarbetare, och särskilt (men inte bara) sådana som levererar viktiga varor, bör kunna röra sig över gränserna när så krävs, och deras säkerhet bör inte på något sätt äventyras.
9. Medlemsstaterna bör säkerställa kontinuerliga leveranser för att tillgodose sociala behov samt för att förhindra panikinköp och trängsel i butiker (med de risker som detta medför), något som kräver ett proaktivt ansvarstagande från hela leveranskedjan.
10. Särskilda transportknutpunkter (t.ex. hamnar, flygplatser och logistikknutpunkter) bör vid behov förstärkas.

III. Hälsorelaterade åtgärder

11. Lämpliga åtgärder måste vidtas i fråga om personer som konstaterats utgöra ett hot mot folkhälsan genom covid-19. De bör ha tillgång till lämplig hälso- och sjukvård, med beaktande av prioriteringen av olika grupper i de nationella hälso- och sjukvårdssystemen.

⁽¹⁾ <https://efsa.europa.eu/en/news/coronavirus-no-evidence-food-source-or-transmission-route>

12. På grundval av bästa praxis från medlemsstaternas hälso- och sjukvårdsmyndigheter rekommenderas följande åtgärder vid de yttre gränserna, beroende på vad som är lämpligt:
- Införa kontrollåtgärder vid inresa (primära ^(?) och sekundära ^(?)) för att bedöma om resenärer som anländer från drabbade områden eller länder uppvisar symtom på eller har varit exponerade för covid-19. Ifyllande av ett folkhälsoformulär för passagerare ombord på luftfartyg, färjor, tåg eller bussar som anländer med direkt eller indirekt anslutning från ett drabbat område eller land. Ifyllande av en hälsodeklaration för sjöfarten för alla ankommande fartyg, där alla besökta hamnar anges.
 - Tillhandahålla informationsmaterial (broschyrer, banderoller, affischer, elektroniska presentationer etc.) som delas ut till resenärer som anländer från eller avreser till drabbade områden.
 - Införa kontrollåtgärder vid utresa för att bedöma om resenärer som avreser från drabbade länder uppvisar symtom på eller har varit exponerade för covid-19. Resenärer som konstateras ha varit exponerade för eller vara smittade med covid-19 bör inte tillåtas att resa.
 - Isolera misstänkta fall och överföra faktiska fall till en vårdinrättning. Myndigheterna på båda sidor om gränsen bör komma överens om lämplig hantering av fall där personer anses utgöra ett hot mot folkhälsan, t.ex. ytterligare tester, isolering eller karantän samt sjukvård – antingen i ankomstlandet eller enligt överenskommelse i avreselandet.
13. För att dessa kontroller ska vara effektiva är följande exempel på god praxis:
- Fastställa ett standardiserat tillvägagångssätt och se till att det finns tillräckligt med personal som utbildats i detta.
 - Tillhandahålla skyddsutrustning för vårdpersonal och andra arbetstagare.
 - Tillhandahålla aktuell information till hälso- och sjukvårdspersonal och annan relevant personal vid inreseställen, t. ex. säkerhetspersonal, polis, tullpersonal, personal för hamnstatskontroll, hamnlotsar och städpersonal.

De flesta av dessa åtgärder ska vidtas av hälso- och sjukvårdsmyndigheterna eller under deras kontroll. Gränsmyndigheterna spelar en viktig stödjande roll, bland annat genom att tillhandahålla information till passagerarna och genom att hänvisa misstänkta fall direkt till de berörda hälso- och sjukvårdstjänsterna.

IV. De yttre gränserna

14. Alla personer, både EU-medborgare och andra, som reser in i Schengenområdet omfattas av systematiska kontroller vid gränsövergångsställena. Gränskontrollerna får omfatta hälsokontroller i enlighet med avsnitt III.
15. Medlemsstaterna har möjlighet att vägra inresa för tredjelandsmedborgare som inte är bosatta i landet, om de uppvisar relevanta symtom eller har varit särskilt utsatta för infektionsrisk och anses utgöra ett hot mot folkhälsan.
16. Alternativa åtgärder till nekad inresa, såsom isolering eller karantän, får tillämpas om de anses vara mer effektiva.
17. Varje beslut om nekad inresa måste vara proportionerligt och icke-diskriminerande. En åtgärd anses vara proportionerlig om den har vidtagits efter samråd med hälso- och sjukvårdsmyndigheterna och dessa har ansett åtgärden vara lämplig och nödvändig för att uppnå folkhälsomålet.

(?) Primär kontroll innebär en inledande bedömning som utförs av personal som inte nödvändigtvis har medicinsk utbildning. Åtgärderna inbegriper visuell inspektion av resenärer för att upptäcka tecken på infektionssjukdom, mätning av resenärers kroppstemperatur samt ifyllande av ett frågeformulär för resenärer om symtom på eller exponering för smittämnet.

(?) Sekundär kontroll bör utföras av personal med medicinsk utbildning. Den inbegriper en djupintervju, en riktad läkar- och laboratorieundersökning och en andra temperaturmätning.

V. De inre gränserna

18. Medlemsstaterna får återinföra tillfälliga gränskontroller vid de inre gränserna om detta är motiverat av skäl som avser allmän ordning eller inre säkerhet. I en extremt allvarlig situation kan en medlemsstat fastställa ett behov av att återinföra gränskontroller till följd av den risk som en smittsam sjukdom utgör. Medlemsstaterna måste anmäla återinförandet av gränskontroller i enlighet med kodexen om Schengengränserna.
 19. Sådana kontroller bör tillämpas på ett proportionerligt sätt och med vederbörlig hänsyn till de berörda personernas hälsa. Personer som uppenbart är sjuka bör inte nekas inresa, utan lämpliga åtgärder bör vidtas på det sätt som anges i punkt 11.
 20. För att genomföra hälsokontroller av alla personer som reser in på medlemsstaternas territorium krävs det inte ett formellt införande av kontroller vid de inre gränserna.
 21. För EU-medborgare måste de garantier som fastställs i direktivet om fri rörlighet tryggas. Framför allt måste icke-diskriminering mellan en medlemsstats egna medborgare och EU-medborgare bosatta i medlemsstaten säkerställas. En medlemsstat får inte vägra inresa för EU-medborgare eller tredjelandsmedborgare som är bosatta på dess territorium, och den måste underlätta transitering av andra EU-medborgare och i EU bosatta personer som återvänder hem. Medlemsstaterna kan dock vidta lämpliga åtgärder, till exempel kräva att personer som reser in på deras territorium själv isolerar sig eller vidtar liknande åtgärder vid återvändande från ett område som är drabbat av covid-19, förutsatt att de ställer samma krav på sina egna medborgare.
 22. Om gränskontroller införs vid de inre gränserna bör de organiseras på ett sådant sätt att de inte ger upphov till stora folksamlingar (t.ex. köer), vilket ökar risken för att viruset sprids.
 23. Medlemsstaterna bör tillåta och underlätta passage för gränsarbetare, i synnerhet men inte enbart inom hälso- och sjukvården, livsmedelssektorn och andra viktiga tjänster (t.ex. barnomsorg, äldreomsorg, nyckelpersonal för allmännyttiga tjänster) för att säkerställa fortsatt yrkesmässig verksamhet.
 24. Medlemsstaterna bör samordna sig så att de genomför hälsokontroller endast på den ena sidan av gränsen för att undvika överlappningar och väntetider.
 25. Medlemsstaterna, och i synnerhet angränsande medlemsstater, bör nära samarbeta och samordna sig på EU-nivå för att säkerställa att de åtgärder som vidtas är effektiva och proportionerliga.
-